

Herstructurering Sportvelden

Gemeente Hengelo

Datum: juni 2007
Sector: Stedelijk Beheer

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1 Inleiding.....	3
2 Waarom kunstgras?.....	4
3 Knelpunten	8
4 Prioriteiten	9
5 Investerings.....	10
Bijlage 1: Medegebruik kunstgras sportpark Slangenbeek.....	12
Bijlage 2: Behoeftte en capaciteit.....	14
Planningsnormen VNG en KNVB.....	14
Planningsnormen locatiespecifiek.....	15
Capaciteit en behoefte HCT hockey.....	17
Capaciteit en behoefte overige buitensportverenigingen	18
Capaciteit en behoefte in de toekomst	18
Bijlage 2a: Toekomstige behoefte voetbalvereniging ATC '65	22
Bijlage 3: Kwaliteit natuurgrasvelden.....	25
Bijlage 4: Omgevingsfactoren	28
Overig	29
Bijlage 5: Knelpuntenanalyse en oplossingsrichtingen	30
Sportpark 't Wilbert.....	30
Sportpark Slangenbeek	30
Sportpark Groot Driene	31
Sportpark De Noork.....	31
Sportpark De Bijenkorf	31
Sportpark Vikkerhoek	32
Sportpark Veldwijk.....	32
Sportpark De Waarbeek	32
Sportpark 't Kruud'nhof.....	33
Bijlage 6: Onderbouwing Financiën.....	34

1 Inleiding

De gemeente Hengelo heeft een negental buitensportaccommodaties binnen haar grenzen. Van deze accommodaties liggen er acht in of rondom de kern. De laatste jaren is in toenemende mate druk ontstaan op deze ruimte. Intern door de toegenomen vraag van de gebruikers, de sportverenigingen en extern door de toenemende behoefte aan ruimte voor andere ontwikkelingen zoals woningbouw en herstructurering van wijken en wegen. Hierdoor komen sommige sportvoorzieningen in het gedrang. Zowel vanuit de gebruikers als vanuit de infrastructurele partners wordt de oplossing in de vorm van kunstgras aangedragen. Voorliggend rapport richt zich met name op kunstgras voor voetbal en hockey en beschrijft de kunstgrasbehoefte voor de komende jaren in de gemeente Hengelo.

Om te komen tot de gewenste oplossingen zijn vijf aspecten leidend geweest. Het betreft de volgende aspecten:

- Beschikbare veldcapaciteit en de behoefte van de verenigingen;
- Omgevingsfactoren en medegebruik;
- De huidige kwaliteit van de natuurgrasvelden;
- De ontwikkelingen van kunstgras voor voetbal;
- Financiële aspecten.

In hoofdstuk 2 is de keuze voor kunstgrasvelden onderbouwd. De belangrijkste knelpunten en prioriteiten op de Hengelose sportparken zijn respectievelijk weergegeven in de hoofdstukken 3 en 4. Tenslotte zijn de investeringen en kosten in hoofdstuk 5 uiteengezet.

Berekeningen en overige specifieke (onderzoek)gegevens zijn weergegeven in de bijlagen 1 t/m 6.

2 Waarom kunstgras?

Interne en externe factoren leiden al dan niet in combinatie met toekomstige ontwikkelingen tot knelpunten en kansen op een aantal sportparken binnen de gemeente Hengelo. De knelpunten hebben betrekking op het beschikbare natuurgrasveldenareaal. De kansen hebben betrekking op medegebruik van toekomstige kunstgrasvelden.

In het voorliggende rapport zijn de knelpunten als volgt benoemd:

- toename veldbehoefte verenigingen
Behoefteberekeningen tonen aan dat een aantal verenigingen moeite heeft met het inplannen van wedstrijden en trainingen op het beschikbare veldareaal. Hockeyclub Twente (HCT) heeft inmiddels een ledenstop omdat de beschikbare capaciteit niet langer toereikend is. Ook voetbalvereniging ATC '65 is de laatste jaren explosief gegroeid waardoor de bestaande veldcapaciteit onvoldoende is.
- omgevingsfactoren
Er ontstaat steeds meer druk op de groene ruimte in de kern van steden vanuit wijkontwikkelingen en woningbouw. Zo ook in Hengelo. Veel trapveldjes voor jongeren zijn in de loop der jaren verdwenen. Ook het bestaan van natuurgras sportvelden in de kern van de stad is aan externe druk onderhevig.
- probleemvelden
Uit de meeste recente kwaliteitsrapportage van het instituut voor sportaccommodaties van NOC*NSF blijkt dat de gemeente Hengelo een aantal velden met een matige tot slechte kwaliteit heeft. Deze problemen zijn niet onderhoudsmatig oplosbaar. De grootste problemen doen zich voor op sportpark 't Wilbert (v.v. Achilles '12) waar de kwaliteit van de trainingsvelden zeer slecht is.

De knelpunten kunnen opgelost worden door de ombouw van meerdere natuurgrasvelden naar kunstgrasvelden.

Kunstgrasvelden

Een kunstgrasveld zorgt in veel gevallen voor een capaciteitsvergroting op een sportpark. Kunstgrasvelden kunnen veel intensiever bespeeld worden dan natuurgrasvelden en hebben geen cultuurtechnische beperkingen. Wateroverlast in de natte wintermaanden of problemen met een verdroogde grasmat in de zomerperiode behoren voor deze velden tot het verleden. Kunstgrasvelden worden zowel voor wedstrijden als voor trainingen gebruikt en kennen alleen organisatorische beperkingen.

De uitgevoerde behoefteberekeningen tonen aan dat ook de organisatorische problemen met de aanleg van kunstgrasvelden duurzaam opgelost kunnen worden.

De gebruikers, de gemeente en infrastructurele partners hebben dan ook de gezamenlijke wens om een aantal natuurgrasvelden om te bouwen naar kunstgrasvelden.

Het streven is om op ieder sportpark in de gemeente Hengelo in de komende jaren minimaal 1 kunstgrasveld aan te leggen.

Dit komt overeen met het landelijke beeld. De verwachting is dat ieder sportpark in Nederland binnen een periode van vijf jaar voorzien zal zijn van 1 of meerdere kunstgrasvelden.

Daarnaast biedt kunstgras aanmerkelijk meer gebruiksmogelijkheden dan alleen voor de reguliere sport noodzakelijk is.

Medegebruik kunstgras

In het programma "Mens in de samenleving" – beleidslijn 1: ruimte voor bewegen en sport – staat, dat elke burger van Hengelo de ruimte moet hebben om op een verantwoorde wijze te bewegen en sporten.

Kinderen en jongeren hebben dus recht op een plek in de openbare ruimte waar ze verantwoord en veilig kunnen spelen en elkaar kunnen ontmoeten.

Een ambitie van de gemeente Hengelo is het realiseren en in stand houden van voldoende laagdrempelige mogelijkheden voor sportief-recreatieve vrijetijdsbesteding.

Daarnaast staat in het collegeprogramma 2006-2010 dat sportparken intensiever gebruikt moeten worden, onder andere door het openstellen van velden voor wijkbewoners- en organisaties. Kunstgrasvelden bieden hiervoor volop mogelijkheden en kansen, onder andere doordat kunstgrasvelden onbeperkt bespeelbaar zijn.

Het is bij de keuze voor wel of geen kunstgras belangrijk om te bezien op welke andere wijze het kunstgrasveld kan worden ingezet om het maatschappelijke rendement van de velden zo groot mogelijk te laten zijn.

In 2004 is er al een BOS-project (Buurt, Onderwijs en Sport) voor Hengelo-Zuid ingediend en gehonoreerd. De ervaringen uit dit BOS-project, dat zich richt op rondhangende jongeren in Hengelo Zuid, zijn tot nu toe erg positief. Daarom wordt ook in andere gebieden in Hengelo gestart met BOS-projecten. Dit geeft kinderen, jongeren, sportclubs, scholen, welzijnsinstellingen en andere organisaties de mogelijkheid om te profiteren van deze regeling. Met de inzet van sportprojecten kunnen de diverse achterstanden bestreden worden. De aanwezigheid van een kunstgrasveld in de directe omgeving kan een belangrijke impuls hieraan geven.

In een gebruiksplan moet het concrete medegebruik vervolgens nader worden uitgewerkt en dienen voor het medegebruik voorwaarden geformuleerd te worden. Het gaat hierbij met name om gebruikstijden, tarieven, gebruikregels, toezicht etc.

Een aantal verenigingen heeft al aangegeven positief tegenover medegebruik van kunstgrasvelden te staan. Zo zijn er binnen voetbalvereniging ATC '65 op sportpark Slangenbeek al ideeën over sportmogelijkheden voor kinderen uit de wijk en betrokkenheid van ATC '65 bij buitenschoolse opvang (BSO) van kinderen uit de wijk. Ook hockeyvereniging HCT, cricketvereniging MCCH en voetbalvereniging Achilles '12 hebben aangegeven positief tegenover medegebruik te staan. Om medegebruik mogelijk te maken moet er bij de aanleg van de velden rekening worden gehouden met de toegankelijkheid. Daarnaast is het belangrijk dat de gemeente de regiefunctie met betrekking tot het gebruik heeft.

De accommodaties worden voor het reguliere sportgebruik verhuurd aan de verenigingen conform de tijden die gebruikelijk zijn in de sport. Op doordeweekse dagen (behalve woensdagmiddag) en in de zomerperiode dienen de kunstgrasvelden volledig beschikbaar te zijn voor het gebruik van derden. Het voorstel is om ook de sportraad Hengelo en de Hengelose sportverenigingen te betrekken bij nader onderzoek naar het extra medegebruik, vormen van toezicht en begeleiding.

In bijlage 1 is een nadere onderbouwing gegeven voor het medegebruik van kunstgrasvelden op sportpark Slangenbeek.

Relatie met Cruyff Courts

Mede vanwege verstedelijking en stadsuitbreiding is het op veel plaatsen niet meer mogelijk om op straat te sporten. Door middel van de Cruyff Courts, in feite een moderne invulling van het aloude trapveldje dat vroeger in vrijwel iedere buurt of wijk te vinden was, wil de Johan Cruyff Foundation de jeugd weer de mogelijkheid bieden om in een veilige omgeving te sporten.

Bepaalde Cruyff Courts zijn qua constructieopbouw nagenoeg vergelijkbaar met de huidige generatie kunstgrasvelden voor voetbal. In Hengelo zijn op een aantal locaties (voorzichtige) plannen om een Cruyff Court aan te leggen. De voorkeur gaat uit naar locaties in de binnenstad. Met de aanleg van Cruyff Courts en medegebruik van kunstgras voetbalvelden op verschillende plaatsen in de binnenstad wordt de Hengelose jeugd de komende jaren volop mogelijkheden geboden om talenten te ontplooiën en gezamenlijk te sporten.

Kwaliteit kunstgrasvelden

De kunstgrasvelden worden aangelegd conform de normen van NOC*NSF en de eisen van de verschillende sportbonden. De kunstgrasconstructies dienen voor te komen op de sportvloerenlijst en worden gekeurd door ISA Sport (Instituut voor Sport Accommodaties van NOC*NSF). Bij oplevering van de kunstgrasvelden dient de uitvoerende partij een certificaat van goedkeuring te overhandigen aan de gemeente Hengelo.

De KNVB hanteert de eis dat (kunstgras) voetbalvelden bij oplevering goedgekeurd moeten zijn door een erkende instantie als ISA Sport alvorens er in competitieverband op gevoetbald mag worden.

Tevens voldoen de voetbalvelden aan de FIFA**-normering (FIFA two-star).

De markt voor kunstgras voetbalvelden is namelijk nog volop in beweging. Kunstgrasvelden die 4 à 5 jaar geleden zijn ontwikkeld, staan nog altijd op de sportvloerenlijst van ISA Sport maar de meeste daarvan zijn inmiddels op een aantal aspecten al sterk verouderd.

De KNVB en ISA Sport zijn zich momenteel aan het beraden om de sportvloerenlijst voor kunstgras voetbalvelden op te splitsen in verschillende kwaliteitscategorieën. Deze opsplitsing is er echter tot op heden niet.

Teneinde momenteel een goede schifting te kunnen maken en zekerheid te hebben over hoogwaardige kunstgrasvelden van de laatste paar jaar, is het raadzaam om te kiezen voor sportvloeren/constructies die naast een vermelding op de sportvloerenlijst van ISA sport, voldoen aan de FIFA**-normering. Deze normering stelt hogere eisen aan onder andere performance (schokabsorptie, slidingresistance, balstuit, balrol etc.) en duurzaamheidsaspecten van kunstgrasvelden.

De kunstgrasmat van de kunstgras voetbalvelden wordt ingestrooid met hoogwaardig en duurzaam TPE-instrooi materiaal.

SBR-rubber oftewel gemalen autobanden alsmede EPDM-rubber worden uitgesloten.

- In het verleden is veelal SBR-rubber (gemalen autobanden) toegepast als instrooi materiaal van kunstgras voetbalvelden. De laatste jaren zijn er een aantal onderzoeken geweest naar de gezondheid- en milieukundige risico's van SBR-rubber. Recentelijk is door onderzoeksbureau Intron aangetoond dat er geen risico's bestaan ten aanzien van de gezondheid van de gebruikersgroep. Het gezondheidsrisico voor mensen die dagelijks in het

kader van beheer en onderhoud actief zijn op deze velden is in het onderzoek niet meegenomen. Het RIVM stelt hier vraagtekens bij. Intron heeft het onderzoek uitgevoerd in opdracht van een aantal instanties waaronder NOC*NSF en VROM.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) geeft aan dat er naar de milieukundige risico's, met name de uitloging van zink, aanvullend onderzoek gaat plaatsvinden.

Daarnaast is er veel "ruis" ontstaan, de naam SBR-rubber is reeds bezoedeld. Er is een negatief beeld ontstaan bij ouders van jeugdigen/pupillen en overige verenigingsmensen. Onder andere de Hengelose voetbalvereniging ATC '65 heeft te kennen gegeven negatief tegenover de toepassing van SBR-rubber als instrooi materiaal te staan.

- Een alternatief voor SBR-rubber dat de laatste jaren als instrooi materiaal van kunstgras voetbalvelden is toegepast betreft EPDM-rubber. Uit ervaringen van de afgelopen jaren blijkt echter dat dit product niet duurzaam is. Veel velden die de laatste jaren met EPDM zijn ingestrooid hebben momenteel problemen met verkitting en verharding van het EPDM-instrooi materiaal (o.a. stadionveld Cambuur). Het vervangen van instrooi materiaal binnen enkele jaren na aanleg is kostbaar en uiteraard niet gewenst.

De gemeente Hengelo sluit alle mogelijke risico's op voorhand uit en kiest bewust voor kwalitatief hoogwaardige kunstgras voetbalvelden waarin geen SBR-rubbers of EPDM zijn verwerkt.

De volgende gemeentes hanteren inmiddels hetzelfde beleid m.b.t. nieuwaanleg van kunstgras voetbalvelden en het gebruik van hoogwaardig TPE-instrooi materiaal: Utrecht, Velsen, Nijmegen, Nieuwkoop, Den Haag, Gorinchem, Weesp, Gouda, Almelo, Zwolle, Utrechtse Heuvelrug.

Sporttechnisch heeft TPE-infill ook een plus.

Zo heeft TPE-infill een betere performance, het stinkt niet, het is niet statisch, geen omgevingsvervuiling, geen problemen met wasmachines, geen temperatuur invloeden, geeft niet af (geen zwarte ballen, doelpalen en kleding etc).

Met name de factor temperatuur, SBR-rubber wordt namelijk erg warm, is in het kader van medegebruik door jeugd/buurt in de warme zomermaanden wanneer de voetbalcompetitie stil ligt, een belangrijke overweging om te kiezen voor instrooi materiaal dat niet of nauwelijks verhit.

Het instrooien van kunstgras hockeyvelden gebeurt met instrooizand. Risico's met betrekking tot rubber als instrooi materiaal bestaan voor deze velden niet. Daarnaast is het zo dat kunstgrasvelden voor de hockeysport al veel langer bestaan dan kunstgrasvoetbalvelden. Kwaliteitsaspecten van deze velden zijn in de loop der jaren beter uitgekristalliseerd. Voor de hockeyvelden wordt eveneens uitgegaan van hoogwaardige kwaliteit en worden de normen en eisen van NOC*NSF en de sportbonden gehanteerd.

3 Knelpunten

Behoeft en capaciteit

Als basis voor de behoefteberekeningen zijn door de verenigingen zelf aangeleverde gegevens (soort en hoeveelheid teams) gebruikt. Deze gegevens zijn tevens getoetst op de website van de sportbonden. De behoefteberekeningen zijn uitgevoerd aan de hand van de planningsnormen van de KNVB, KNHB en VNG.

Uit de berekeningen blijkt dat de grootste problemen zich voor doen op sportpark Slangenbeek. Zowel bij hockeyvereniging HCT als bij voetbalvereniging ATC '65 is de laatste jaren een enorme groei van het aantal leden ontstaan waardoor de veldbehoefte aanzienlijk is toegenomen. De beschikbare capaciteit is niet langer toereikend.

Uit berekeningen van onder andere de KNVB waarin de toekomstige situatie wordt geschetst blijkt dat de groei zich de komende jaren doorzet.

De knelpunten kunnen duurzaam opgelost worden door de ombouw van meerdere natuurgrasvelden naar kunstgrasvelden.

In bijlage 2 is een uitgebreide onderbouwing van de behoefteberekeningen in relatie tot de beschikbare capaciteit van de verschillende verenigingen gegeven.

Kwaliteit natuurgrasvelden

Uit de meest recente kwaliteitsbeoordeling van het Instituut voor Sportaccommodaties van NOC*NSF (voorjaar 2005) alsmede uit een recente inspectie uitgevoerd door adviesbureau voor sport en cultuurtechniek Heemskerk, komt naar voren dat de kwaliteit van trainingsveld 2 en het oefenveld op sportpark 't Wilbert zeer slecht is. Bij regenrijk weer zijn deze velden als gevolg van wateroverlast niet of nauwelijks bespeelbaar. Deze velden dienen op zeer korte termijn gerenoveerd te worden. De problematiek kan duurzaam opgelost worden door de ombouw van veld 2 naar een kunstgrasveld en de renovatie van het oefenveld op cultuurtechnische basis.

Voor de overige natuurgrasvelden wordt in de periode 2008-2011 een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Hierin worden inhaalslagen en structurele renovaties alsmede de kosten daarvan vermeld. Daarnaast wordt middels een renovatiecyclus inzichtelijk gemaakt met welke afschrijvingen, voorzieningen en termijnen rekening gehouden dient te worden.

In bijlage 3 zijn de natuurgrasvelden met een matige tot slechte kwaliteit beschreven.

4 Prioriteiten

Op basis van alle onderzoeksgegevens hebben de herstructureringswerkzaamheden op de sportparken Slangenbeek en 't Wilbert de hoogste prioriteit.

Sportpark Slangenbeek

De volgende werkzaamheden zijn in 2007 op sportpark Slangenbeek gepland:

- ombouw 2 natuurgras hockeyvelden naar kunstgras hockeyvelden;
- ombouw WeTra-voetbalveld naar een kunstgras voetbalveld;
- aanleg van een kunstgras voetbalveld;
- verplaatsing cricketvoorzieningen.

medegebruik

Op één van de kunstgras voetbalvelden zal medegebruik gaan plaatsvinden. Hiervoor dient een gebruiksplan opgesteld te worden. Ook worden de mogelijkheden met betrekking tot medegebruik op de kunstgras hockeyvelden onderzocht. Hockeyvereniging HCT staat hier positief tegenover.

Sportpark 't Wilbert

De volgende werkzaamheden zijn in 2007 op sportpark 't Wilbert gepland:

- ombouw trainingsveld 2 naar een kunstgras voetbalveld;
- renovatie natuurgras oefenhoek op cultuurtechnische basis.

medegebruik

De mogelijkheden met betrekking tot medegebruik op het kunstgrasveld worden nader onderzocht. Achilles '12 heeft aangegeven hier positief tegenover te staan.

Overig

Nadat de investeringen in kunstgrasvelden zijn gepleegd heeft de gemeente Hengelo nog altijd circa 40 natuurgrasvelden binnen haar grenzen. Voor de natuurgrasvelden zal een meerjarenonderhoudsplan opgesteld worden.

Hierin worden inhaalslagen op basis van een renovatie-urgentielijst beschreven. Deze inhaalslagen betreffen het renoveren van 4 natuurgrasvelden met een matige tot slechte kwaliteit en het aanleggen van kunstgrasvelden op de sportparken die nog geen kunstgrasveld hebben.

Daarnaast zal in het plan een renovatiecyclus worden opgenomen waarin toekomstige renovaties van alle velden en de kosten daarvan vermeld staan. De intentie is om dit meerjarenbeleidsplan in de kadernota 2008-2011 mee te nemen.

Vanwege externe ontwikkelingen zoals de geplande herstructurering van Veldwijk-Zuid en het doortrekken van de Laan van Driene, dienen een aantal sportparken heringericht te worden. Het betreft de sportparken De Waarbeek, De Noork en De Bijenkorf. Deze sportcomplexen worden vermoedelijk in de periode 2008-2011 heringericht. Daarnaast is er de ontwikkeling van Kristenbos waarbij een aantal nieuwe sportvelden worden aangelegd.

5 Investeringsen

De kosten voor de herstructureringswerkzaamheden op de sportparken slangenbeek en 't Wilbert bedragen 2 miljoen euro. De kapitaallasten worden lineair afgeschreven in 12 jaar (betreft kunstgras toplagen) en 25 jaar (sporttechnische onderlaag).

Eén van de kunstgras voetbalvelden op sportpark Slangenbeek wordt betaald vanuit de grondexploitatie. De reden hiervoor ligt in het feit dat de ontwikkelingen in/rondom Slangenbeek van grote invloed zijn geweest op de groei van de sportverenigingen en de capaciteit van het sportcomplex.

In bijlage 6 zijn de investeringen en de afschrijvingsmethodiek nader onderbouwd.

Onderhoudskosten

De investeringen in kunstgrasvelden leveren geen besparingen op met betrekking tot de kosten voor het beheer en onderhoud van sportvelden.

Naast specialistisch onderhoud van kunstgrasvelden zijn er een aantal dagelijkse en wekelijkse onderhoudswerkzaamheden zoals regelmatig borstelen teneinde vervuiling van het instrooi materiaal tegen te gaan, algen- en onkruidbestrijding, controle van naden, verwijderen van kauwgom en ander zwerfvuil en regelmatig bijvullen met instrooi materiaal op intensief bespeelde plaatsen zoals de doelmonden.

Daarnaast dient het machinepark uitgebreid te worden met specifiek materieel t.b.v. kunstgrasvelden. Het beheer en onderhoud van de overige ruim 40 natuurgrasvelden blijft ongewijzigd.

Daarnaast kleven er risico's aan het medegebruik van kunstgrasvelden. In het gebruiksplan worden deze risico's en mogelijke oplossingen hiervoor beschreven. Desondanks dient terdege rekening gehouden te worden met extra onderhoud en (kleine) reparatiewerkzaamheden aan en rondom de kunstgrasvelden.

Huurtarieven

Uit een benchmarkonderzoek bij gemeentes in de regio blijkt dat er veelal een factor 2 is toegepast voor de huurtarieven van kunstgrasvelden t.o.v. natuurgrasvelden. Dit heeft met name te maken met investeringskosten, afschrijving en bespelingsintensiteit.

De gemeente Hengelo zal op korte termijn (eind 2007/begin 2008) de tarieven voor de huur van kunstgrasvelden definitief gaan vaststellen. Dit in samenwerking met de sportraad Hengelo.

Indicatief kan gesteld worden dat in Hengelo ook een factor 2 gehanteerd gaat worden. Dit betekent dat de huur van een kunstgrasveld tweemaal de huur van een natuurgrasveld gaat bedragen.

Bij medegebruik van een kunstgrasveld (door o.a. buurt/jongeren) is het voorstel om het huurtarief van een natuurgrasveld te handhaven. Hier dient een gebruiksplan voor opgesteld te worden.

Bestaande onderhoudscontracten blijven gehandhaafd.

Overig

De herstructurering van de sportparken De Bijenkorf en De Waarbeek staat eveneens de komende jaren (periode 2008-2011) gepland. Financiering zal vanuit de projecten zelf plaatsvinden. Dit geldt

ook voor de ontwikkelingen op Kristenbos, de ontwikkelingen in Beckum en de eventuele herstructurering van sportpark De Noork.

De aanleg van de Cruyff Courts, deels gefinancierd door de Johan Cruyff foundation en deels door de gemeente Hengelo vanuit andere middelen, staat eveneens in deze periode gepland.

Bijlage 1: Medegebruik kunstgras sportpark Slangenbeek

De wijk Slangenbeek is een jonge nieuwbouwwijk. Er worden vooral gezinswoningen gebouwd, waardoor gezinnen en huishoudens in de fase van gezinsuitbreiding hun intrek in de wijk nemen. Nieuwbouwwijken hebben aanvankelijk een nogal eenzijdige samenstelling: vaak zijn kinderen, jongeren en volwassenen (30 'ers en 40 'ers) sterk oververtegenwoordigd. Met name het aantal jongeren tussen de 10 en 16 jaar zal de komende jaren sterk toenemen. Dat betekent dat er in Slangenbeek de komende jaren veel druk op voorzieningen voor deze doelgroep komt te liggen.

Om de wensen en behoeften van de kinderen en jongeren in Slangenbeek in beeld te brengen is een online onderzoek gehouden waaraan 328 jongeren tussen de 10 en 16 jaar uit de wijk hebben meegedaan (een respons van 30%!). In dit onderzoek gaf 48 % van de respondenten aan dat ze het liefst sporten in hun vrije tijd. In het onderzoek komt verder naar voren dat een voetbalveld wordt gemist. De wens om extra voetbalmogelijkheden wordt erg vaak genoemd door de jeugdigen. Ook via het jongerenwerk, straathoekwerk, wijk sport, politie en wijkraad is het verzoek van kinderen en jongeren om extra voetbalplekken diverse keren geuit. In de wijkanalyse Slangenbeek staat de stelling "dat er te weinig plekken zijn voor 12+ jongeren" breed gedragen is en dat er te weinig te doen is voor deze groep. De aanleg van een extra kunstgrasveld deels wordt opengesteld voor de buurtjeugd, zou een welkome, zo niet noodzakelijke, aanvulling zijn op het huidige aanbod van de voorzieningen voor de jeugd. Ook vanuit het speelbeleid zou een extra voetbalvoorziening voor de jeugd in de wijk wenselijk zijn.

Tenslotte bleek uit de wijkavond op 14 maart 2007 dat vertegenwoordigers van voetbalclub ATC '65 sterk voorstander zijn voor de aanleg van een extra kunstgrasveld op het sportcomplex, waar zowel de voetbalclub als de buurtjeugd gebruik van kan maken. Dit levert een win-win situatie op.

Informatie vanuit collegeprogramma 2006-2010

In het programma "Mens in de Samenleving" beleidslijn 1 (ruimte voor bewegen en sport) staat, dat elke burger van Hengelo de ruimte moet hebben om op een verantwoorde wijze te bewegen en sporten. Kinderen en jongeren hebben dus recht op een plek in de openbare ruimte waar zij verantwoord en veilig kunnen spelen en elkaar kunnen ontmoeten.

Eén van de ambities van de gemeente Hengelo is het realiseren en in stand houden van voldoende laagdrempelige mogelijkheden voor sportief-recreatieve vrijetijdsbesteding.

Daarnaast staat in het collegeprogramma 2006-2010 dat sportparken intensiever gebruikt moeten worden, onder andere door het openstellen van velden voor wijkbewoners en organisaties. Door de aanleg van kunstgrasvelden kan hieraan gevolg worden gegeven. Kunstgrasvelden zorgen voor een capaciteitsvergroting op een sportpark. Deze velden kunnen intensiever bespeeld worden.

Medegebruik kan concreet worden uitgewerkt middels een gebruiksplan waarin afspraken staan over het gebruikstijden, tarieven, toezicht en gebruiksregels.

Het is bijvoorbeeld mogelijk om een kunstgrasveld op een sportpark voor het reguliere sportgebruik te verhuren aan de verenigingen conform de tijden die gebruikelijk zijn in de sport. Op doordeweekse dagen en in de zomerperiode zou dit kunstgrasveld volledig beschikbaar kunnen zijn voor het gebruik van derden (bijvoorbeeld wijk sport).

Belang van spelen

Spelen in de openbare ruimte is van groot belang voor kinderen, maar ook voor hun ouders en de omgeving. Naast de specifieke functie van het spelen voor de fysieke, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren, is speelruimte namelijk erg belangrijk voor de leefbaarheid van de woon- en leefomgeving.

Daar komt nog bij dat speelruimte van onschatbare waarde is voor preventie: verveling is namelijk de basis voor vandalisme en overlast. Onderzoek van het ministerie van VROM wijst uit dat er een sterk verband is tussen gevoelens van onveiligheid en de aanwezigheid van goede voorzieningen voor de puberende jeugd. De aanwezigheid van voldoende speelruimte levert dus op termijn een belangrijke kostenbesparing op.

Oudere kinderen en jongeren hebben net als jonge kinderen recht op een speelplek in de openbare ruimte (en op een redelijke afstand van hun huis). Het gaat hierbij om ruimtevragende voorzieningen zoals trapveldjes, basketbalveldjes of skatebaantjes, die meestal niet zomaar in een bestaand stedenbouwkundig plan kunnen worden opgenomen.

Bij kinderen vanaf 9 jaar is er sprake van zelfstandigheid in het verkeer. Deze leeftijdsgroep heeft o.a. behoefte aan voldoende trapveldjes voor balspelen. Aangezien grasvelden na een lange regenbui nog lange tijd onbruikbaar kunnen blijven, is de aanwezigheid van een verhard- en/of kunstgrasveldje noodzakelijk.

De mogelijkheid van het (gedeeltelijk) openbaar stellen van een kunstgrasveld is een prachtige oplossing om een extra voorziening te bieden, met name voor de wat oudere kinderen.

Bijlage 2: Behoeftte en capaciteit

Planningsnormen VNG en KNVB

In deze paragraaf zijn de gehanteerde planningsnormen voor voetbal wedstrijdvelde en trainingsvelde van de VNG en de KNVB alsmede de verschillen tussen beide uiteengezet.

Over het algemeen kan gesteld worden dat de verschillen tussen de VNG en de KNVB minimaal zijn. Toch is er bij het opstellen van deze rapportage voor gekozen om de behoeftevrage per complex zowel volgens de VNG-normering als de KNVB-normering te bepalen.

De reden hiervoor ligt in het feit dat de verschillen tussen VNG en KNVB bij tal van projecten in het kader van herstructurering tot behoorlijke discussies tijdens de planvoorbereiding hebben geleid. Een overzichtelijke tabel zoals in paragraaf 2.4 is weergegeven maakt direct inzichtelijk dat verschillen tussen beide normeringen voor de Hengelose situatie minimaal zijn.

Een planningsnorm is een hulpmiddel waarmee in een bepaalde lokale situatie uitgaande van een bepaalde sportbehoefte (sportvrage) omvang en inrichting van nieuwe en/of bestaande sportaccommodaties nader vorm en inhoud kan worden gegeven.

Dit is mogelijk geworden doordat er in de loop der tijd meer uniformiteit is ontstaan in een aantal voor planningsnormen belangrijke aspecten zoals:

- de cultuurtechnische situatie van veldsportaccommodaties;
- het onderhoud van veldsportaccommodaties;
- de bespeling van veldsportaccommodaties

De planningsnormen voor veldsporten worden uitgedrukt in aantallen seniorequivalent-competitieteams per wedstrijdvelde. Hierbij is rekening gehouden dat er op de velden ook nog andere activiteiten plaats (kunnen) vinden.

wedstrijdvelde

Voor zaterdagverenigingen hanteert de VNG een planningsnorm van 6,0. De KNVB hanteert de norm 5,5 voor zaterdagverenigingen. Voor zondagverenigingen hanteert de KNVB een planningsnorm van 5,0 voor het zondaggebruik. De VNG heeft geen aparte norm voor zondaggebruik.

Voor het totale weekendgebruik hanteert de VNG de planningsnorm 8,0. De KNVB hanteert de norm 9,0 voor het totale weekendgebruik waarbij de opmerking gemaakt moet worden dat de organisatorische aspecten bepalend zijn voor het aantal wedstrijden dat je op zaterdag kunt spelen.

Bij de meeste zaterdag- en zondagverenigingen bepaalt het aantal teams/wedstrijden op zaterdag namelijk het benodigde aantal speelvelde. Bijvoorbeeld bij een zondagvereniging met in totaal 28 teams waarvan er 5 teams op zondag spelen en de overige 23 teams dus op zaterdag hun wedstrijden moeten invullen, is de zaterdag bepalend en dient de norm van 5,5 gehanteerd te worden.

trainingsvelden

Voor het berekenen van de trainingscapaciteit wordt door de VNG de vuistregel 3:1 gehanteerd wat inhoudt dat er per 3 wedstrijdvelden, 1 trainingsveld met wedstrijdafmetingen aanwezig moet zijn. De KNVB hanteerde deze norm ook jarenlang maar heeft deze norm recentelijk aangepast omdat deze niet overeen komt met de huidige praktijk. Er wordt volgens de KNVB onvoldoende rekening gehouden met het verschil tussen een zaterdagvereniging, waarvan de teams doorgaans niet op vrijdagavond trainen en een zondagvereniging. De KNVB hanteert sinds enkele jaren de bespelingsnorm van 14,0 voor zaterdagverenigingen en voor zondagverenigingen de bespelingsnorm van 17,5.

Daarnaast zijn er nog enkele kleine verschillen tussen de belastingsnorm voor pupillenteams en meisjesteams.

Planningnormen locatiespecifiek

Een gemeente is vrij om te kiezen voor de normering van VNG of zoals de KNVB deze hanteert. Daarnaast kan er locatiespecifiek een eigen normering opgesteld en gehanteerd worden. Dit vraagt echter veel afstemming met verenigingen binnen de eigen gemeente alsmede binnen de regio.

Eventuele onderhandelingsaspecten (bron: KNVB):

- De KNVB staat er niet negatief tegenover dat er wedstrijden gespeeld worden op doordeweekse avonden (mits er voldoende kunstlicht aanwezig is en bij voorkeur op vrijdagavond). Hierbij is echter altijd een akkoordverklaring van de tegenpartij benodigd;
- In theorie zou je voor wedstrijden een strakkere planning aan kunnen houden: wedstrijd-wisseltijd-wedstrijd-wisseltijd etc. De duur van de wedstrijd staat vast. Arbitrair is de wisseltijd. Traditioneel wordt die bepaald door de cyclus: douchen team A -- aankleden team A -- uitkleden team B --warming up team B. Als de tweede helft van deze cyclus zou kunnen plaatsvinden terwijl team A nog op het veld staat, zou de wisseltijd (theoretisch) heel kort kunnen zijn. Er dient dan een oplossing te zijn voor het omkleden van team B, het kleedlokaal is namelijk bezet door team A en een plek waar de warming-up gedaan kan worden. Dat laatste doet een team het liefst op het veld waarop men moet spelen en niet zoals bij de hockey in de uitlopen terwijl een andere wedstrijd nog bezig is. Minimaal is toch wel 15 minuten nodig voor uitlopen, wisselen en warming-up. In de planningsnormen van de KNVB wordt uitgegaan van een maximum van 30 minuten;
- De gemiddelde bruto speeltijd op een zaterdag is van 09u 's ochtends tot 16:30u 's middags. Met kunstlicht zou het einde van de speeldag opgerekt kunnen worden;
- De meeste verenigingen werken met vaste bloktijden waardoor de wedstrijdsecretaris niet elke week een nieuwe planning hoeft te maken. In die bloktijd houdt men meestal wat extra marge aan om verschillen in wedstrijdduur op te kunnen vangen;
- Door de toepassing van zogenaamde teamlockers (afgesloten opbergsystemen voor tassen buiten de kleedkamers) ontstaat er meer ruimte in de kleedkamers zelf waardoor kleedkamers intensiever/effectiever benut kunnen worden;
- Nagenoeg overal in Nederland worden er op zondag uitsluitend seniorenwedstrijden gespeeld. Voor verenigingen met relatief weinig seniorenteams en veel juniorenteams betekent dit dat de organisatorische knelpunten op zaterdag ontstaan. Alleen in Amsterdam is er een A-juniorencompetitie op zondag. Dit zou elders in Nederland ook kunnen, de KNVB staat hier niet negatief tegenover. Het vergt echter veel inspanning en afstemming met verenigingen/KNVB binnen de regio om dit voor elkaar te krijgen;

- Bij de planning van trainingen is de beschikbaarheid van mensen steeds vaker leidend en dus niet het efficiënt gebruiken van velden. Trainingen beginnen hierdoor veelal niet voor 18u vanwege het feit dat veel leiders/trainers een vaste baan hebben en men steeds meer rekening moet houden met langere reistijden van en naar het werk.

Conclusie: planningsnormen kunnen locatiespecifiek aangescherpt worden. In veel gevallen vraagt dit voldoende (extra) wedstrijdverlichting en voldoende (extra) kleedkamers. Daarnaast vergt het veel afstemming/onderhandeling met verenigingen en de tegenpartijen.

In de onderstaande tabel is de huidige behoefte en capaciteit uitgedrukt in hoeveelheid velden, uiteengezet. Tekorten zijn geaccentueerd door een rode kleur.

vereniging	behoefte KNVB	behoefte VNG	capaciteit	tekort/over	
				KNVB	VNG
<i>wedstrijdvelden</i>					
BWO	4	4	4,5	0,5	0,5
Achilles '12	3	3	3,5	0,5	0,5
Juliana '32	4	4	3	-1	-1
HVV Tubantia	3	3	4	1	1
Wilheminasch.	3	3	3	0	0
SC Barbaros	1	1	1,5	0,5	0,5
ATC '65	4	4	4	0	0
HVV Hengelo	2	2	3	1	1
TVO	1	1	2	1	1

<i>trainingsvelden</i>					
BWO	2	2	2	0	0
Achilles '12	2	1	1,5	-0,50	0,5
Juliana '32	2	2	2*	0	0
HVV Tubantia	2	1	2	0	1
Wilheminasch.	1	1	1,5	0,5	0,5
SC Barbaros	1	1	1	0	0
ATC '65	2	2	1,5	-0,50	-0,50
HVV Hengelo	1	1	1	0	0
TVO	1	1	1	0	0

* Juliana '32 heeft de beschikking over 2 trainingsvelden waarvan 1 op de voormalige locatie van ATC '65.

- bron voor berekeningen: verenigingsgegevens en website KNVB

- voor berekeningen zie bijlage

Conclusies:

- Juliana '32 heeft in de huidige situatie een tekort aan wedstrijdsvelden. Echter, Juliana maakt tot op heden nog altijd gebruik van het voormalige trainingsveld van ATC '65 aan de zuidkant van hun complex Groot Driene;
- ATC '65 heeft in de huidige situatie een tekort aan trainingsvelden;

- volgens zowel de VNG als de KNVB heeft Achilles '12 genoeg aan 3 wedstrijdvelen, maar dit betreft een afronding van respectievelijk 0,22 (KNVB) en 0,47 (VNG) naar beneden. In de huidige situatie hebben ze minimaal behoefte aan 3,5 wedstrijdvelen;
- Volgens de KNVB heeft Achilles '12 een tekort aan trainingscapaciteit.
- volgens de VNG heeft Tubantia maar 1 trainingsveld nodig;
- HVV Hengelo zit ruim in de wedstrijdvelen;
- HVV Tubantia zit ruim in de wedstrijdvelen;
- TVO zit ruim in de wedstrijdvelen.

De verenigingen Achilles '12 en ATC '65 hebben ook nog een interne pupillencompetitie. Het betreft f-pupillen en mini's die niet bij de KNVB zijn aangemeld. Deze interne competities geven niet zozeer een extra veldbelasting (kleintjes maken weinig schade) maar kunnen wel voor organisatorische problemen zorgen. In de tabel zijn deze interne competities verwerkt op basis van door de verenigingen aangeleverde gegevens.

Opgemerkt dient te worden dat Juliana'32 de enige zaterdagvereniging is. Met andere woorden, alle wedstrijden dienen op zaterdag gespeeld te worden. Wanneer er meerdere seniorenteams op zondag hun wedstrijden zouden spelen dan kan het capaciteitsprobleem (betreffende de wedstrijdvelen) opgelost worden.

FC Twente maakt gebruik van sportpark Veldwijk en heeft hier een aantal wedstrijd- en trainingsvelen alsmede een kunstgrasveld in gebruik.

De behoefte van FC Twente is niet op basis van de in dit hoofdstuk genoemde planningsnormen in beeld gebracht omdat de veldbehoefte van een BVO zoals FC Twente niet eenvoudig cijfermatig te berekenen is. FC Twente heeft aangegeven behoefte te hebben aan extra trainingsvelen en oefent druk uit op het ruimtebeslag van sportpark Veldwijk. Momenteel maken ze al gebruik van de velden van SC Barbaros.

Capaciteit en behoefte HCT hockey

De verschillen tussen de KNHB en de VNG zijn minimaal. Vandaar dat er voor hockey geen onderscheid is gemaakt.

De planningsnorm voor hockey op natuurgras bedraagt 5 seniorequivalenten natuurgras competitieteams per veld.

Voor kunstgras geldt dat het theoretisch mogelijk is om uit te gaan van een planningsnorm van 20 seniorequivalent-competitieteams per kunstgrasveld. De KNHB stelt echter dat er een drietal overwegingen zijn om een lagere planningsnorm voor kunstgras te hanteren:

- Het is nagenoeg onmogelijk een competitieooster op te stellen met elke week een gelijk aantal uit- en thuisspelende competitieteams;
- Er is sprake van een onevenwichtige verdeling tussen junioren- en seniorenteams;
- Als gevolg van de soms voorkomende lange reistijden is het niet altijd mogelijk alle beschikbare aanvangstijden te benutten.

Hiermee rekening houdend geldt voor hockey op een kunstgrasveld de planningsnorm van 15 seniorequivalent-competitieteams per veld, waarvan 7 à 8 senioren teams en het restant (bij voorkeur) evenwichtig verdeeld over de verschillende jeugdcategoryen verdeeld is.

behoefte HCT

HCT heeft momenteel de beschikking over 2 kunstgrasvelden en 2 natuurgrasvelden. Uit de berekeningen (uitgevoerd op basis van verenigingsgegevens) blijkt dat HCT momenteel de behoefte heeft aan 4 kunstgrasvelden (naar boven afgerond).

Conclusies:

Gezien het huidige ledenbestand en het feit dat HCT sinds enige tijd een ledenstop heeft ingevoerd, is het reëel dat de 2 natuurgrasvelden van HCT op korte termijn worden omgebouwd naar kunstgras.

Capaciteit en behoefte overige buitensportverenigingen

Zoals in de inleiding reeds vermeld is deze notitie met name gericht op de voetbalsport. Naast de planningsnormen voor de sporten voetbal, hockey en korfbal bestaan er voor de meeste andere buitensporten ook minder stringente planningsnormen.

Korfbalvereniging HKC die gehuisvest is op sportpark 't Wilbert is betrokken geweest bij een mogelijke verplaatsing naar de Bornse Maten, Kristenbos. De reden voor deze verplaatsing was niet capaciteitsgebrek. De verhuizing gaat uiteindelijk niet door. Voor de overige verenigingen zijn geen behoefteberekeningen uitgevoerd.

Capaciteit en behoefte in de toekomst

Als de ontwikkeling van kunstgras voetbalvelden zich op deze manier doorzet is de verwachting dat ieder (groot) sportpark in Nederland over een aantal jaren voorzien zal zijn van één of meerdere kunstgras voetbalvelden.

Opgemerkt dient te worden dat bij de optimalisatie van de sporttechnische eigenschappen van kunstgras voetbalvelden, nog altijd een kwalitatief goed natuurgras voetbalveld als referentiekader fungeert. Hier wordt naar gestreefd. De verwachting is dan ook dat natuurgras voetbalvelden altijd blijven bestaan.

Dit in tegenstelling tot de sportvloeren voor sporten als tennis, hockey en atletiek waarbij het spel behoorlijk veranderd is door de invoering van kunstgras. Natuurgrasvelden voor deze sporten worden niet of nauwelijks meer gerenoveerd of aangelegd. Ombouw van deze natuurgrasvelden naar kunstgras/kunststof vindt in Nederland op grote schaal plaats.

Toekomstige behoefte

Ten aanzien van toekomstige behoefte zijn grofweg 2 factoren bepalend, te weten populatie en participatie. De eerste is simpelweg de ontwikkeling van het aantal inwoners binnen de leeftijdsgroepen waarin men actief sport (met name kinderen en jongeren). De tweede factor is het percentage inwoners dat sport. De populariteit van een sport kan variëren. Naarmate een sport populairder wordt, zal het "marktaandeel" van deze sport toenemen. Oftewel: een groter percentage van de bevolking (participatiegraad) gaat deze sport actief beoefenen. Een lager percentage actieve beoefenaars van een sport is ook mogelijk. Hierin spelen maatschappelijke ontwikkelingen een belangrijke rol. Ten aanzien van teamsporten vormt bijvoorbeeld de toenemende individualisering een serieuze bedreiging.

Demografische trends

Bevolkingsprognose¹

De standaardprognoses voorspellen een groei van de Twentse bevolking in de periode 2006-2020 van 1% (landelijk +3%). Omstreeks 2020 zal er stagnatie optreden en vanaf 2030 zal de bevolking krimpen. Dit wordt ook onderschreven in het rapport "Structurele Bevolkingsdaling" (i.o.v. van de VROM-raad en RVV, 2006) van prof. W. Derks van de Universiteit Maastricht, dat de afgelopen tijd veelvuldig in het nieuws is geweest.

Voor Hengelo lopen de voorspellingen uiteen van een groei van 4% (Primos 2005) en een krimp van 2% (CBS/RPB). Gemeente Hengelo werkt met het Primos-model². In de behoefteberekeningen is uitgegaan van de meest actuele versie uit 2005. Deze voorspelt een inwonertal van 85.000 in 2020. Voor behoefteberekeningen is echter niet het totale aantal inwoners van belang, maar het aantal inwoners in de leeftijdsgroepen waarin de meeste sportbeoefenaars zijn. Ten aanzien van de veldsporten, waar het in deze rapportage om gaat (voetbal, hockey en korfbal), zijn we uitgegaan van de leeftijdsgroep 5-39 jaar. Er wordt een afname voorzien van 300. Dit wordt veroorzaakt door een sterke daling van het aantal 30-plussers (-1.750). Deze wordt niet geheel gecompenseerd door de sterke groei van twintigers (+1.300) en de lichte groei van 5-19 jarigen (+150).

Maatschappelijke ontwikkelingen

Sportparticipatie

De individualisering van de samenleving uit zich ook in sportbeoefening (andere factoren die een rol spelen zijn bijvoorbeeld: toenemende welvaart, toename vrije tijd en groei mobiliteit). De veranderende wijze van sportbeoefening tekent zich duidelijk af als gekeken wordt naar het type sporten dat sporters beoefenen. Al sinds eind jaren '70 kent het aantal solosporters onder de bevolking een duidelijke stijging, terwijl de belangstelling voor teamsporten verminderde. Aan het eind van de jaren '90 loopt ook de belangstelling voor duosporten terug. Rond de eeuwwisseling vindt een kentering plaats. In 2003 ligt het aandeel beoefenaren in veel team- en duosporten hoger dan in 1999. Met name hockey heeft een stijgende populariteit. Ook veldvoetbal en korfbal lijken in de lift te zitten.

De algemene sportdeelname is in de periode 1979-2003 fors gestegen van 53% naar 69% van de bevolking (6-79 jaar). Deze toename komt vooral door de groei van het aantal ongeorganiseerde sporters (niet lid van een vereniging). Het aantal georganiseerde sporters is sinds 1999 minder hard

gegroeid. Het NOC*NSF heeft zich in de "Sportagenda 2005-2008" (2004) ten doel gesteld om het huidige percentage georganiseerde sporters (33%) te behouden.

Ledenaantallen

In de rapportage "Ruimte voor sport" heeft NOC*NSF een doorkijk gegeven naar 2020. Specifiek voor veldsporters wordt een toename van 8% verwacht. Dit zullen vooral georganiseerde sporters zijn.

¹ Er zijn feitelijk 2 standaardprognoses die worden toegepast door gemeenten, provincies en het Rijk: Pearl (CBS/RPB) en Primos (ABF Research). Deze geven een doorkijk van de bevolkingsontwikkeling tot 2025 respectievelijk 2030. Op landelijk niveau zijn er weinig kwantitatieve verschillen tussen de standaardprognoses. De prognoses zijn echter niet eenduidig als wordt ingezoomd op gemeenten. De reden hiervoor is dat er verschillende aannames (ten aanzien van demografische factoren en woningmarktfactoren) worden gehanteerd bij de vertaalslag naar een lager schaalniveau. Door I&O Research zijn op regionaal niveau (Twente) de toekomstbeelden per standaardprognose op de rij gezet.

² De Nota Wonen 2004 van de gemeente Hengelo is gebaseerd op de Primos 2004. Deze prognose uit 2004 was optimistischer (90.000 inwoners in 2020) dan de Primos 2005 (85.000 inwoners in 2020).

Vooraf hockey en korfbal kunnen volgens deze landelijke cijfers veel groei verwachten, hockey 51% meer leden en korfbal 23%. Het aantal voetballers zal naar verwachting met 7% toenemen.

Deze trends geven aanleiding voldoende om te stellen dat de deelnamegraad van voetbal, hockey en korfbal in Hengelo minimaal op hetzelfde niveau zal blijven. In onderstaande tabellen is daarom uitgegaan van gelijkblijvende participatiegraden.

Voetbal

Zoals bij het onderdeel demografische ontwikkeling is vastgesteld, is er weinig verandering in de leeftijdsgroep 5-19 jaar te verwachten. De meeste leden van de voetbalverenigingen komen uit deze groep. Bij een gelijkblijvende participatiegraad is dan ook op basis van de Primos-prognose nauwelijks verandering van het aantal teams te verwachten tot 2020.

Scenario 1: Primos-prognose en gelijkblijvende participatiegraad

soort teams	situatie 2006: aantal teams		situatie 2020: aantal teams		saldo 2006-2020	
	aantal voetballers	aantal teams	aantal voetballers	aantal teams	aantal voetballers	aantal teams
mini's (4 tegen 4)	152	38	150	37	-2	-1
f-pupillen (7-tallen)	456	57	463	58	7	1
e-pupillen (7-tallen)	408	51	429	54	21	3
d-pupillen	468	36	459	35	-9	-1
c-junioren	338	26	344	26	6	0
b-junioren	286	22	288	22	2	0
a-junioren	182	14	183	14	1	0
senioren	1.066	82	1.047	81	-19	-1
TOTAAL	3.356	326	3.363	328	7	2

Hockey

Voor hockey geldt hetzelfde als voor voetbal. Bij een gelijkblijvende participatiegraad is nauwelijks verandering van het aantal teams te verwachten tot 2020.

Scenario 1: Primos-prognose en gelijkblijvende participatiegraad

soort teams	situatie 2006: aantal teams		situatie 2020: aantal teams		saldo 2006-2020	
	aantal hockeyers	aantal teams	aantal hockeyers	aantal teams	aantal hockeyers	aantal teams
voetbalhockey	33	8	33	8	0	0
mini's	222	28	228	29	6	1
d-junioren	83	6	82	6	-1	0
c-junioren	129	10	131	10	2	0
b-junioren	119	9	120	9	1	0
a-junioren	105	8	106	8	1	0
senioren	198	15	195	15	-3	0
TOTAAL	889	85	894	85	5	1

Korfbal

Voor korfbal geldt hetzelfde als voor voetbal en hockey. Bij een gelijkblijvende participatiegraad is nauwelijks verandering van het aantal teams te verwachten tot 2020.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Structuurvisie: "De sportparken in Hengelo zijn goed verspreid. Dit blijft zo, omdat deze wijkgebondenheid meerwaarde geeft voor de jongere jeugd en bijdraagt aan de groenvoorziening voor de stad." Er zijn derhalve geen ingrijpende verplaatsingen van verenigingen te verwachten in de verdere toekomst. Toekomstige veranderingen in behoefte moeten dan ook worden opgevangen op bestaande sportparken.

Conclusies

In de Structuurvisie Hengelo 2030 wordt geconstateerd dat de identiteit van Hengelo die van een sportstad is met een rijk verenigingsleven. Hier moet dan ook op worden gekoerst in de toekomstige ontwikkeling van de gemeente: "Elke Hengeloër moet dan ook ruimte krijgen om op een verantwoorde wijze te sporten en te bewegen, vanuit de eigen interesse en omstandigheden." De demografische en maatschappelijke ontwikkelingen die hierboven zijn uitgewerkt leiden er volgens de Structuurvisie toe dat het sportbeleid zelf ook continue in beweging is. Maar wat blijft is de fysieke behoefte aan ruimte voor sport.

Voor behoefte op de sportparken in gemeente Hengelo is niet zozeer de demografische component van belang, maar eerder de populariteit van de verschillende sporttakken. In sporttakken waarin meerdere verenigingen actief zijn, is daarnaast onderlinge concurrentie een factor. Hoewel de goede spreiding van de sportparken in Hengelo de invloed hiervan waarschijnlijk beperkt.

Bijlage 2a: Toekomstige behoefte voetbalvereniging ATC '65

In maart 2007 heeft ATC '65 nieuwe gegevens (soort/hoeveelheid teams, verloop vanaf 2000 tot 2008) aan de gemeente Hengelo verstrekt. Deze gegevens waarin een explosieve groei van met name jeugdleden te zien is, zijn getoetst door de KNVB. De berekeningen en conclusies van de KNVB zijn hieronder verwoord.

Rapportage KNVB

Met verwijzing naar de eerdere contacten die er zijn geweest met betrekking tot de herinrichting van sportpark Slangenbeek en de realisatie van een aantal kunstgrasvelden ten behoeve van de voetbalvereniging ATC '65, kunnen wij u het volgende berichten:

Verantwoording

De hiernavolgende berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de gegevens die door u ter beschikking zijn gesteld en grotendeels afkomstig zijn van ATC '65. De gegevens hebben betrekking op het voetbalseizoen 2007-2008 en zijn als "voor waar" aangenomen.

Behoefteberekening

In onderstaande tabel zijn de relevante gegevens uit de berekeningen samengevat.

	aantal teams		aantal speelvelden		netto gebruiksuren	
	absoluut	gewogen	berekend	afgerond	wedstrijden	training
zaterdag	69	29.85	5.4	6		
zondag	5	5.00	1.0	1		
totaal	74	34.85	3.9	4	ca. 800	ca. 1750

Wedstrijdgelegenheid

Op basis van de uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de NOC*NSF Planningsnorm zijn op zaterdag organisatorisch c.q. ruimtelijk tenminste 6 speelvelden nodig. In die situatie is er voldoende restcapaciteit om onevenwichtigheden in de programmering op te vangen. Er is ook ruimte om verdere groei op te vangen. Uitgaande van de huidige opbouw van de vereniging kan het omslagpunt naar een 7de veld op zaterdag rond het 80ste team worden berekend (totale groeicapaciteit op zaterdag circa 5 normteams).

De benodigde wedstrijdcapaciteit op zondag wordt ruimschoots afgedekt door het aantal velden dat op zaterdag nodig is en is verder in deze beschouwing niet relevant.

De totale wedstrijdbelasting wordt berekend op ongeveer 800 uur per jaar. Het betreft de netto wedstrijdbelasting. In de praktijk moet door warming-up en uitlopen van wedstrijden doorgaans van een 10% hogere bruto wedstrijdbelasting worden uitgegaan. Per veld komt het wedstrijdgebruik neer op ca. 145 uur per veld. Voor goed aangelegde en goed onderhouden grasvelden is dit een gemiddelde belasting. Ten aanzien van het gebruik wordt nog opgemerkt dat alle velden in beginsel gelijkmatig worden belast en geen onderscheid wordt gemaakt tussen een hoofdveld en de bijvelden.

Bovendien wordt ervan uitgegaan dat er in beginsel niet op speelvelden wordt getraind. Bij training op speelvelden zal rekening moeten worden gehouden met de kwaliteit.

Trainingsgelegenheid

Op basis van de NOC*NSF Planningsnorm kan een trainingsbehoefte van minimaal 2 volwaardige trainingsvelden worden berekend. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat er gemiddeld 22 uur per week per veld wordt getraind. Daarmee wordt de maximale organische capaciteit van volwaardige trainingsvelden volledig benut. Er is geen restcapaciteit voor groei en verder zal een strakke planning van de training en een efficiënt gebruik leidend dienen te zijn. Uiteraard zal de kwaliteit op dit zeer intensieve gebruik moeten worden afgestemd.

Opgemerkt wordt dat bovenstaande de uitkomst is van een modelmatige berekening waarbij de nodige aannames worden gedaan. In de praktijk zal het werkelijke aantal trainingsuren afwijken, waardoor het niet denkbeeldig is dat er aanvullende trainingscapaciteit nodig is.

Ruimtelijke invulling

Randvoorwaarde bij de ruimtelijke invulling is de beschikbaarheid van maximaal 6 voetbalvelden. Dit betekent dat er geen aparte wedstrijd- en trainingsvelden mogelijk zijn en dat een aantal wedstrijdvelden moet worden gebruikt om invulling te geven aan de vraag naar trainingsruimte.

Aangezien natuurgrasvelden, waaronder ook de wetraconstructies, onderhevig zijn aan gebruiksbependingen ten gevolge van klimatologische omstandigheden en intensief gebruik is de KNVB géén voorstander van het "uitsmeren" van trainingen over meerdere wedstrijdvelden. Daarom lijkt in onderhavige situatie de beste oplossing de realisatie van:

- 4 natuurgrasvelden c.q. wetravelden
- 2 kunstgrasvelden

Toekomstige ontwikkeling

In de berekeningen is uitgegaan van de teamsituatie die door ATC '65 voor het seizoen 2007-2008 wordt verwacht. Deze ontwikkeling ligt in lijn met de ledenontwikkeling vanaf 2000. Vanaf 2000 tot heden is het aantal voetballende leden verdrievoudigd. Bij een trendmatige voortzetting zou dit op termijn (2015) nogmaals kunnen resulteren in een verdubbeling van het aantal voetballende leden!

Gezien de enorme toename van het aantal pupillenteams moet op korte termijn rekening worden gehouden met een flinke doorstroom van pupillen naar de juniorenklassen. Vooral de overgang van de E-groep (halve velden) naar de D-groep (hele velden) heeft daarbij in de praktijk belangrijke organisatorische en ruimtelijke consequenties.

Het is niet denkbeeldig dat binnen enkele jaren de organisatorische mogelijkheden van de zes wedstrijdvelden wordt bereikt. Door een strakke wedstrijdplanning toe te passen, de gebruikstijd op te rekken door verlichting te plaatsen en in ieder geval voor voldoende kleedgelegenheid te zorgen kan nog enige winst worden geboekt. Ook het inrichten van bruikbare restruimte(n) op het complex voor een aantal specifieke doelgroepen (4 tegen 4, 7 tegen 7) kan bijdragen aan het verruimen van de totale speelmogelijkheden.

Zoals uit bovenstaande tabel kan worden afgeleid is de verhouding wedstrijden - trainingen globaal 1:2. Bij verdere groei van de vereniging zal op korte termijn rekening moeten worden gehouden met het opwaarderen van een derde speelveld voor trainingen, aangezien er bij twee (kunstgras)velden geen restcapaciteit is om relevante groei op te vangen.

Verhouding zaterdag - zondag

Hoewel ATC '65 bij de KNVB te boek staat als een zondagvereniging, speelt \pm 93% van de teams de wedstrijden op zaterdag. Dit is het beeld dat tegenwoordig bij de meeste zondagverenigingen kan worden aangetroffen. Het aantal teams dat op zondag wedstrijden speelt loopt al jaren terug. Er zijn zelfs meerdere verenigingen die besloten hebben om te schakelen van "zondagvereniging" naar "zaterdagvereniging", om tegemoet te komen aan de wensen van de leden. De KNVB verwacht in deze ontwikkeling weinig verandering te kunnen brengen omdat deze samenhangt met andere maatschappelijke en sociale factoren.

Overlappend gebruik

Het is bekend dat het voetbalseizoen en cricketseizoen elkaar enkele weken overlappen. Doorgaans levert het spelen van competitiewedstrijden in die periode weinig problemen op mits een en ander tijdig met de competitieleiding wordt gecommuniceerd. Door gebruik te maken van de langere daglichtperiode en het aanpassen van de aanvangstijden kan het resterende aantal wedstrijden worden gespeeld. Bovendien zijn tegen die tijd de meeste competities al beëindigd. Uitgaande van 6 beschikbare wedstrijdvelden moet het onzes inziens geen probleem zijn om vier velden vrij te houden voor lucratieve toernooi in de maand mei.

Aanbevelingen

De KNVB adviseert om voor ATC '65 zes velden aan te leggen/te handhaven waarvan 2 kunstgrasvelden.

Bijlage 3: Kwaliteit natuurgrasvelden

Een natuurgrasveld dient gemiddeld eenmaal per 20 jaar gerenoveerd te worden. Reguliere onderhoudsmaatregelen zijn op een gegeven moment niet meer voldoende om een veld in goede staat te houden. In sommige gevallen kan volstaan worden met een toplaagrenovatie waarbij de vlakheid en de grasmat worden geoptimaliseerd en eventueel een verschraling van de bovenste profiellaag plaatsvindt. In veel gevallen dient er echter ook een nieuw drainagesysteem aangebracht te worden.

Voor een gemeente als Hengelo is het reëel dat er jaarlijks 2 à 3 velden gerenoveerd worden. Een aantal factoren zijn belangrijk bij de beslissing om tot renoveren over te gaan. Deze factoren vallen onder de noemers:

- sporttechnische eigenschappen;
- cultuurtechnische eigenschappen.

Belangrijke sporttechnische eigenschappen zijn: hoogteligging, vlakheid, stabiliteit en stroefheid. Belangrijke cultuurtechnische eigenschappen zijn: waterhuishouding, profielopbouw, bodemstructuur, grasmat en grasbestand.

In januari 2005 heeft het Instituut voor Sportaccommodaties van NOC*NSF (ISA Sport) de natuurgrasvelden van de gemeente Hengelo kwalitatief beoordeeld.

ISA Sport hanteert in de kwaliteitszorzorrapportages veelal de kwalificatie "*matig*" voor velden die kwalitatief onder de maat zijn. Deze velden dienen in veel gevallen op korte termijn gerenoveerd te worden.

Uit het onderzoek van ISA Sport is gebleken dat de kwaliteit van een aantal velden van de gemeente Hengelo matig is. Het betreffen aspecten die niet middels onderhoudswerkzaamheden hersteld kunnen worden.

De volgende velden zijn in de rapportage van ISA Sport als matig gekwalificeerd en dienen op (korte) termijn gerenoveerd te worden:

- *trainingsveld sportpark 't Wilbert*

De waterhuishouding van het trainingsgedeelte met in totaal een oppervlakte van circa anderhalve hectare, is zeer matig. Bij regenrijk weer blijven er grote plassen op het speelloppervlak staan.

trainingsveld sportpark 't Wilbert na een regenbui

Uit informatie van de gemeente alsmede uit de rapportage van ISA Sport blijkt dat de profielopbouw en bodemstructuur dusdanig verstoord zijn dat er niet zondermeer volstaan kan worden met een renovatie op cultuurtechnische basis.

Met de aanleg van een kunstgrasveld waarbij er een totaalconstructie (onderbouw voorzien van drainage, funderingslaag en kunstgrastoplaag) wordt aangebracht kan de problematiek opgelost worden.

- *pupillenveld Vikkerhoek*

Uit informatie van de gemeente blijkt dat deze oppervlakte door de vereniging is ingericht als pupillenveld. Het veld is echter door de gemeente nooit geschikt gemaakt als sportveld en heeft bij de gemeente ook niet de status van een sportveld als zodanig.

Uit de rapportage van ISA Sport blijkt dat het pupillenveld op sportpark Vikkerhoek een matige vlakheid en grasmat bezit.

Daarnaast is het veld kwetsbaar bij regenrijk weer. Het veld heeft een sterk gelaagde opbouw (weinig uniform). Er blijft langdurig water op het speelloppervlak staan. Tijdens de rondgang van ISA Sport is het veld drassig bevonden.

Het veld dient op korte termijn gerenoveerd te worden waarbij naast een optimalisatie van de toplaagsamenstelling en de vlakheid, een nieuw drainagesysteem wordt aangebracht.

Volstaan kan worden met een renovatie op cultuurtechnische basis.

- *kleine trainingsveld De Noork*
 Uit de rapportage van ISA Sport blijkt dat dit veld door onder andere overbespeling bij slecht weer, weinig tonrondte en een ongunstige ligging (veel bomen, weinig afdroging) kwetsbaar is. Het veld dient op korte termijn gerenoveerd te worden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat na de renovatie het beleid met betrekking tot het gebruik van het veldje aangepast dient te worden. Te denken valt aan beperking van de belasting (maximaal 400 belastingsuren op jaarbasis) en geen bespeling bij hevige regenval.
 Wanneer het beleid niet wordt aangepast zal het een kwestie van tijd zijn voordat het veld wederom kwalitatief matig is.
 Volstaan kan worden met een renovatie op cultuurtechnische basis.
 Afstemming en optimalisatie van dit beleid blijkt in de praktijk in veel gevallen erg lastig.
- *hoofdveld De Bijenkorf*
 Dit veld kent geen problemen met betrekking tot wateroverlast en structuur/stabiliteit. De renovatie-urgentie ligt lager dan de hierboven beschreven velden.
 De grasmat en vlakheid zijn matig. Visueel gezien is het veld niet fraai.
 Een renovatie op cultuurtechnische basis is op niet al te lange termijn gewenst. Waarschijnlijk kan volstaan worden met een topaagrenovatie. Dit dient ten tijde van verdere concretisering nader onderzocht te worden tijdens het opstellen van het renovatieadvies/technisch stappenplan.
- *veld 3 Veldwijk*
 In de rapportage van ISA Sport staat beschreven dat het veld een matige waterhuishouding en vlakheid heeft.
 De wateroverlast lijkt opgelost. Volgens de veldbeheerders van de gemeente Hengelo heeft dit echter alles te maken met de grondwateronttrekking van bierbrouwer Grolsch waardoor het grondwater dusdanig laag blijft dat de drainage tijdelijk "overbodig" is. Verwacht wordt dat wanneer de grondwaterspiegel weer stijgt de wateroverlast terugkomt.
 Een renovatie op cultuurtechnische basis is op niet al te lange termijn gewenst.
- *veld 2 Vikkerhoek*
 Uit de rapportage van ISA sport blijkt dat de velden 2, 3 en het hierboven beschreven pupillenveld een sterk gelaagde opbouw hebben.
 De gelaagde opbouw heeft een negatief effect op de waterhuishouding en de beworteling. Het speeloppervlak is tijdens het bezoek van ISA Sport drassig bevonden.
 Een renovatie van veld 2 (en eventueel veld 3) is op niet al te lange termijn gewenst.
 Volstaan kan worden met een renovatie op cultuurtechnische basis.
- *veld 1 De Waarbeek*
 Dit veld kent geen problemen met betrekking tot wateroverlast en structuur/stabiliteit.
 De grasmat en met name de vlakheid zijn matig. Visueel gezien is het veld niet fraai.
 Een renovatie op cultuurtechnische basis is op niet al te lange termijn gewenst. Waarschijnlijk kan volstaan worden met een topaagrenovatie. Dit dient ten tijde van verdere concretisering nader onderzocht te worden tijdens het opstellen van het renovatieadvies/technisch stappenplan.

De laatste jaren zijn er met uitzondering van het hoofdveld op sportpark De Noork geen velden gerenoveerd in de gemeente Hengelo. Er dient een inhaalslag gemaakt te worden. Prioriteit heeft het verbeteren van de trainingsfaciliteiten op sportpark 't Wilbert. Hier dient op korte termijn een oplossing voor te komen.

Bijlage 4: Omgevingsfactoren

- *Sportpark De Noork (BWO)*
De mogelijke aanleg van de rondweg Laan van Driene heeft waarschijnlijk gevolgen voor sportpark De Noork. Eén of meerdere velden dienen hiervoor opgeofferd te worden.
- *Sportpark 't Wilbert (Achilles '12)*
Op dit sportpark is voetbalvereniging Achilles '12 gevestigd. In het verleden zijn er plannen geweest om het sportpark her in te richten. Financiering zou vanuit woningbouw, waarbij één of meerdere velden opgeofferd zouden worden, moeten plaatsvinden. Deze plannen gaan niet door.
- *Sportpark Groot Driene (Juliana '32)*
Voetbalvereniging Juliana '32 maakt nog altijd gebruik van de voormalige velden van ATC '32. Het betreft met name het trainingsveld en in mindere mate een voormalig wedstrijdveld van ATC. Door mogelijke woningbouwplannen in de toekomst kan het wel eens zo zijn dat Juliana '32 niet meer gebruik kan maken van deze velden waardoor er op het sportpark een capaciteitsvergroting dient plaats te vinden. Dit kan door het ombouwen van één of meerdere velden naar kunstgras.
- *Sportpark Bijenkorf (HVV Tubantia)*
Door mogelijke inbreidingsplannen waarbij meerdere velden opgeofferd zullen worden voor woningbouw ontstaat er een capaciteitsprobleem voor het invullen van de wedstrijd- en/of trainingsbehoefte van voetbalvereniging HVV Tubantia. De knelpunten kunnen met de aanleg/ombouw van 1 of meerdere kunstgrasvelden opgelost worden.
- *Sportpark Vikkerhoek (Wilhelminaschool)*
Op of rondom dit sportpark staat de komende jaren niets gepland.
- *Sportpark Veldwijk (SC Barbaros)*
FC Twente heeft aangegeven behoefte te hebben aan extra trainingscapaciteit. De velden van Barbaros worden gedeeltelijk door FC Twente gebruikt.
De mogelijke verplaatsing van SC Barbaros naar een nieuw te bouwen locatie (Kristenbos) wordt onderzocht.
De verplaatsing van Barbaros maakt uitbreiding van de faciliteiten voor FC Twente mogelijk. Rondom het sportpark zijn een aantal ontwikkelingen m.b.t. herstructurering van de wijk gaande wat mogelijk van invloed kan zijn op het sportpark.
- *Sportpark Slangenbeek (ATC '65)*
Hengelo wordt aan de kant van sportpark Slangenbeek (noordkant van de stad) uitgebreid. Dit is niet van directe invloed op het sportpark. Het huidige ruimtebeslag blijft gehandhaafd. Indirect zal de uitbreiding waarschijnlijk leiden tot meer leden voor de verenigingen die gebruik maken van dit sportpark.
- *Sportpark De Waarbeek (HVV Hengelo)*
Voetbalvereniging HVV Hengelo is samen met HBS Ons belang een reconstructie van het sportpark aan het onderzoeken, o.a. in samenhang met een eventuele ontsluitingsweg richting Twekkelo vanuit Veldwijk-Zuid. Bij deze reconstructie is tevens een kunstgrasveld gepland. Financiering moet plaatsvinden vanuit vrijgekomen middelen uit het project zelf.
- *Sportpark 't Kruud'nhof (TVO)*
Op dit sportpark in Beckum zouden plannen rondom de herinrichting van het centrum, de bouw van een WOZOCO (woonzorgcomplex), wel eens kunnen betekenen dat het handbalveld elders gesitueerd moet worden.

Overig

Het plangebied 'Gebundelde gedachte' is gelegen in het middengebied tussen Borne, Hengelo en het industrieterrein Westermaat Express. Het is globaal omsloten door de Kristenbosweg, de Mekkerhorstweg en de Beneluxlaan. De gemeenten Hengelo en Borne hebben plannen gemaakt om in het gebied bedrijven, woningen, scholen en sportvoorzieningen te realiseren. Deze voornemens zijn opgenomen in het concept van de nota van uitgangspunten 'Gebundelde gedachte'. Gedacht wordt aan het realiseren van een BaVo-instroompunt op Borns grondgebied, een HAVO/VWO en een VMBO op Hengelo's grondgebied voor de Carmel scholenverenigingen Twickel en Grundel. Ook staan ongeveer 500 woningen en 5,5 hectare bedrijventerrein gepland. Daarnaast is voetbalvereniging SC Barbaros in beeld voor een verplaatsing naar dit plangebied.

Bijlage 5: Knelpuntenanalyse en oplossingsrichtingen

De in hoofdstuk 2 beschreven interne en externe factoren leveren een aantal knelpunten op ten aanzien van het invullen van de wedstrijdbehoefte en/of trainingsbehoefte voor nu en in de toekomst. De knelpunten zijn in dit hoofdstuk per sportpark in beeld gebracht.

Met de ombouw van één of meerdere natuurgrasvelden naar kunstgras kunnen de meeste knelpunten opgelost worden. In dit hoofdstuk is tevens per sportpark aangegeven hoe en met hoeveel kunstgrasvelden hieraan invulling gegeven kan worden. Daarnaast is in dit hoofdstuk aangegeven welke probleemvelden op cultuurtechnische basis gerenoveerd kunnen worden.

Sportpark 't Wilbert

Knelpunten

Voetbalvereniging Achilles '12 heeft een kwalitatief slechte trainingsoppervlakte. Bij regenrijk weer staat het speellooppervlak langdurig blank. Naast de blessuregevoeligheid voor de spelers levert de kwaliteit van het trainingsveld een knelpunt op m.b.t. het invullen van de trainingsbehoefte. Daarnaast dient iedere vereniging te beschikken over kwalitatief redelijk goede velden. Bij Achilles '12 is dit niet het geval.

Uit de berekeningen van de KNVB blijkt dat Achilles '12 een tekort heeft aan trainingscapaciteit.

Oplossingsrichting

De problematiek kan opgelost worden door de ombouw van een gedeelte van de trainingsoppervlakte (ter grootte van een voetbalveld met wedstrijdafmetingen, zijnde veld 2) naar kunstgras.

Het overige gedeelte van deze oppervlakte kan op cultuurtechnische basis gerenoveerd worden.

Hierbij dient een volledig nieuwe constructie aangebracht te worden.

Sportpark Slangenbeek

Knelpunten

De beschikbare capaciteit voor hockeyvereniging HCT levert een knelpunt op met het invullen van de training- en wedstrijdbehoefte. De vereniging heeft inmiddels een ledenstop. HCT heeft de wens om de beide natuurgras hockeyvelden om te bouwen naar kunstgras hockeyvelden. Deze oplossing levert vervolgens knelpunten op voor de overige gebruikers. Tussen de beide natuurgras hockeyvelden bevindt zich namelijk een cricketpitch. De natuurgrasvelden worden gebruikt als outfield. Kunstgras voor hockey is echter niet geschikt voor cricket waardoor de cricket moet verkassen.

Gezien het feit dat alle verenigingen op sportpark Slangenbeek gehuisvest willen blijven, zal de interne verhuizing van de cricket vervolgens knelpunten opleveren voor ATC '65 (met name m.b.t. invulling van de trainingsbehoefte). Daarnaast blijkt uit de toetsing van de KNVB (bijlage 4a) dat het raadzaam is om voor ATC '65 2 kunstgrasvelden aan te leggen.

Oplossingsrichting

- De twee natuurgras hockeyvelden worden omgebouwd tot kunstgrasvelden, te weten een zandkunststofveld en een semi-waterveld.
- De cricket wordt verplaatst naar de oostkant van het complex waarbij de cricketpitch tussen de beide naast elkaar gelegen natuurgrasvelden wordt gesitueerd;

- De restruimte gelegen tussen de huidige natuurgras hockeyvelden en de wedstrijd voetbalvelden, aan de westkant van het park, wordt omgebouwd tot kunstgrasveld. Hier kan een volwaardig veld (met bijveldafmetingen) aangelegd worden;
- Het WeTraveld wordt omgebouwd naar een kunstgrasveld.

Sportpark Groot Driene

Knelpunten

Voetbalvereniging Juliana '32 heeft behoefte aan een extra wedstrijdveld. Dit blijkt uit de behoefteberekening die is weergegeven in paragraaf 2.4.

Momenteel wordt er incidenteel gebruik gemaakt van een wedstrijdveld op de voormalige locatie van ATC '65. Dit is echter geen duurzame oplossing.

Daarnaast maakt Juliana '32 gebruik van het voormalige trainingsveld van ATC '65. Mocht dit veld in de toekomst gebruikt gaan worden voor andere doeleinden dan ontstaat er een knelpunt met betrekking tot het invullen van de trainingsbehoefte.

Oplossingsrichting

De knelpunten kunnen duurzaam opgelost worden door de ombouw van het trainingsveld op de voormalige locatie van ATC '65 naar kunstgras.

Hierbij dient goed nagedacht te worden over medegebruik in relatie tot toezicht en vandalismegevoeligheid.

Sportpark De Noork

Knelpunten

Het kleine trainingsveld is kwalitatief erg matig waardoor het veld onvoldoende efficiënt benut kan worden. Het veldje dient gerenoveerd te worden. Dit kan op cultuurtechnische basis.

Wanneer de plannen voor de aanleg van de rondweg "Laan van Driene" worden doorgezet, bestaat de kans dat één of meerdere velden opgeofferd moeten worden. Voor voetbalvereniging BWO ontstaat dan een probleem m.b.t. het invullen van de training- en of wedstrijdcapaciteit.

Oplossingsrichting

Met een renovatie op cultuurtechnische basis kan de kwaliteit van het trainingsveld geoptimaliseerd worden.

Het opofferen van een volwaardig wedstrijdveld zou gezien de behoeftebepaling opgevangen kunnen worden door het ombouwen van het bestaande grote trainingsveld naar een kunstgrasveld. Dit veld kan dan zowel voor wedstrijden als voor trainingen zeer intensief bespeeld worden.

De intensieve bespeling van het kleine trainingsveld zou hierdoor enigszins opgevangen kunnen worden.

Echter, om te komen tot een maatoplossing dienen de plannen verder geconcretiseerd te worden.

Pas dan wordt duidelijk wat de plannen betekenen voor het ruimtebeslag van het sportpark en welke knelpunten dit daadwerkelijk met zich mee brengt.

Sportpark De Bijenkorf

knelpunten

Inbreidingsplannen waarbij velden opgeofferd worden voor woningbouw leiden mogelijk tot knelpunten.

Oplossingsrichting

Om te komen tot een maatoplossing dienen de plannen verder geconcretiseerd te worden. Pas dan wordt duidelijk wat de plannen betekenen voor het ruimtebeslag van het sportpark en welke knelpunten dit daadwerkelijk met zich mee brengt.

Uit de behoefteberekening blijkt dat voetbalvereniging Tubantia ruim in de wedstrijdvelden zit. In de huidige situatie hebben ze een capaciteitoverschot van 1 wedstrijdveld.

Door de ombouw van een trainingsveld naar een kunstgras voetbalveld met volwaardige wedstrijdafmetingen kunnen waarschijnlijk 2 wedstrijdvelden opgeofferd worden.

Bij het maken van keuzes/afwegingen is het van groot belang om te beseffen dat het inleveren van groene ruimte in de kern vaak definitief is en in de toekomst niet meer teruggedraaid kan worden.

Sportpark Vikkerhoek

knelpunten

De kwaliteit van het pupillenveld is erg matig. Dit veld dient op korte termijn gerenoveerd te worden. Daarnaast is veld 2 volgens de rapportage van ISA sport eveneens renovatiebehoefstig. Echter de renovatie van dit veld is minder urgent.

Oplossingsrichting

Uit informatie van de gemeente blijkt dat het pupillenveld in het verleden nooit als een natuurgras voetbalveld is aangelegd.

De kwaliteit van het veld kan sterk verbeterd worden door de ombouw van het huidige grasveld tot een natuurgras voetbal pupillenveld op cultuurtechnische basis.

Veld 2 dient op niet al te lange termijn (< 3 jaar) gerenoveerd te worden. Gezien de wens van de gemeente Hengelo om op ieder sportpark in de nabije toekomst een kunstgrasveld aan te leggen, kan dit veld omgebouwd worden naar kunstgras.

Sportpark Veldwijk

Knelpunten

FC Twente heeft aangegeven extra (trainings)capaciteit op sportpark Veldwijk nodig te hebben en heeft aangegeven behoefte te hebben aan de velden van SC Barbaros.

Barbaros zal hierdoor moeten verhuizen naar een andere locatie.

Oplossingsrichting

Er zijn plannen om SC Barbaros te verhuizen naar de nieuw aan te leggen locatie Kristenbos.

Hierdoor kan de capaciteitsvergroting van FC Twente op sportpark Veldwijk plaatsvinden.

Echter, om te komen tot een maatoplossing dienen de plannen verder geconcretiseerd te worden.

Pas dan wordt duidelijk wat de plannen betekenen voor het ruimtebeslag van het sportpark en welke knelpunten dit daadwerkelijk met zich mee brengt.

Sportpark De Waarbeek

Knelpunten

De plannen rondom het sportpark leiden mogelijk tot knelpunten voor HVV Hengelo.

Oplossingsrichting

Uit de behoefteberekening blijkt dat voetbalvereniging HVV Hengelo ruim in de wedstrijdvelden zit. In de huidige situatie hebben ze een capaciteitoverschot van 1 wedstrijdveld. Dit zegt echter niets over de toekomstige situatie. Wanneer Veldwijk Zuid wordt opgewaardeerd en de verbinding met het sportpark wordt geoptimaliseerd, is het niet ondenkbeeldig dat er een stijging van het (jeugd) ledenaantal bij voetbalvereniging HVV Hengelo ontstaat.

Door de ombouw van het trainingsveld naar een kunstgras voetbalveld met volwaardige wedstrijdafmetingen kunnen één of meerdere velden opgeofferd worden.

Bij het maken van keuzes/afwegingen is het van groot belang om te beseffen dat het inleveren van groene ruimte in de kern vaak definitief is en in de toekomst niet meer teruggedraaid kan worden.

Sportpark 't Kruud'nhof

Knelpunten

De plannen rondom de herinrichting van het centrum zouden consequenties kunnen hebben voor het handbalveld op sportpark 't Kruud'nhof. Dit veld zou verplaatst moeten worden.

Oplossingsrichting

Om te komen tot een maatoplossing dienen de plannen verder geconcretiseerd te worden. Pas dan wordt duidelijk wat de plannen betekenen voor het ruimtebeslag van het sportpark en welke knelpunten dit daadwerkelijk met zich mee brengt.

Uit de behoefteberekening blijkt dat voetbalvereniging TVO ruim in de wedstrijdelden zit. In de huidige situatie hebben ze een capaciteitoverschot van 1 wedstrijdveld.

Door de ombouw van een veld naar een kunstgras voetbalveld met volwaardige wedstrijdafmetingen kan waarschijnlijk 1 volledig voetbalveld opgeofferd worden.

Bij het maken van keuzes/afwegingen is het van groot belang om te beseffen dat het inleveren van groene ruimte in de kern vaak definitief is en in de toekomst niet meer teruggedraaid kan worden.

Bijlage 6: Onderbouwing Financiën

De investeringen van de gemeente Hengelo zijn in de onderstaande tabel vermeld.

<u>sportpark</u>	<u>werkzaamheden</u>	<u>kosten</u>
	- <i>projectvoorbereiding</i>	50.000,-
't Wilbert	- ombouw natuurgras voetbalveld naar kunstgras	375.000,-
	- renovatie natuurgras oefenhoek	100.000,-
Slangenbeek	- ombouw natuurgras hockeyveld naar kunstgras (semi-waterveld)	300.000,-
	- ombouw natuurgras hockeyveld naar kunstgras	250.000,-
	- ombouw WeTra-veld naar kunstgras	375.000,-
	- aanleg kunstgras voetbalveld	375.000,-
	- aanleg cricketpitch en screens	50.000,-
	- <i>onvoorzien</i>	125.000,-
	Totaal excl. BTW	2.000.000,-

BEREKENING JAARLASTEN:

Voor de toekomstige renovaties van de kunstgrasvelden dient rekening gehouden te worden met de volgende investeringen en de erbij behorende afschrijvingstermijnen:

Sportpark 't Wilbert

- Toplaag, afschrijving in 12 jaar, investering circa € 250.000,-
- Onderlaag, afschrijving in 25 jaar, investering circa € 275.000,-

Sportpark Slangenbeek

- Toplaag, afschrijving in 12 jaar, investering circa € 525.000,-
- Onderlaag, afschrijving in 25 jaar, investering circa € 550.000,-
- Aanleg kunstgras voetbalveld (inclusief onvoorzien) op sportpark Slangenbeek ten laste van de grondexploitatie (post "reserve bovenwijkse voorzieningen") ad. € 400.000,-

Opgemerkt dient te worden dat dit indicatieve bedragen betreffen en dat deze bedragen onderhevig zijn aan toekomstige ontwikkelingen en locatiespecifieke aspecten.

Kapitaallasten:

De investering wordt vanaf 2008 lineair afgeschreven in 12 jaar (de toplaag) en 25 jaar (de onderlaag), bij een omslagrente van 5,25% en levert het eerste jaar een kapitaallast op van € 181.583,-. Voor een overzicht van de berekening van kapitaallasten 2008-2019 per jaar, zie de bijgevoegde bijlage 6a.

De lasten (kapitaallasten) van de investering wijken af van de in de kadernota opgenomen bedragen. In het eerste jaar (2007) is er een positief saldo van € 50.000. Vanaf het jaar waarin de afschrijvingen plaatsvinden (2008) tot het jaar 2010 zijn de saldi negatief. Vanaf het jaar 2011 zijn de saldi positief.

De totale lasten wijken af van het bedrag dat in de kadernota opgenomen is om de volgende redenen:

- De vuistregel voor de kadernotaberekening is dat de jaarlasten 10% bedragen van de investering;
- Vanwege de afschrijvingmethode (lineair) zijn de lasten in het 1^e jaar hoger en in latere jaren lager;
- De investering van € 2.000.000,- is in de kadernota gefaseerd gepland in 4 jaar. Te weten: per jaar € 500.000, oplopend.

Afwijking afschrijvingstermijnen:

De afschrijvingstermijnen (12 jaar en 25 jaar) wijken af van de bestendige gedragslijn.

Echter, uit de meest recente normen van NOC*NSF alsmede uit informatie van kunstgrasleveranciers blijkt dat dit de afschrijvingstermijnen zijn waarmee rekening gehouden dient te worden.

Onderhoudskosten:

Ten aanzien van het beheer en onderhoud van de sportparken blijven de onderhoudskosten per saldo ongewijzigd.

Bijlage 6a: Overzicht kapitaallasten 2007-2019